

Ett Ögonblick

INFORMATION FRÅN SVERIGES ÖGONLÄKARFÖRENING

Nummer 1 • Februari 2009 • Swedish Ophthalmological Society

Bästa medlemmar i Sveriges Ögonläkarförening

I nom ögonsjukvården blir vi allt oftare uppvaktade av industrin som insett den stora potentiella marknaden för effektiva men dyra läkemedel, som kan erbjudas till stora patientgrupper. Detta är naturligtvis i huvudsak något mycket positivt; vi får en möjlighet att tillhandahålla en mycket framgångsrik behandling av tillstånd som för bara några år sedan ansågs ”hopplösa” ur terapeutisk synvinkel.

Läkarkåren och läkemedelsindustrin är ömsesidigt beroende av varandra. Den ena partens kliniska resultat påverkas av den andra partens kvalificerade forsknings- och utvecklingsarbete. Å andra sidan behöver industrin de kliniskt verksamma läkarna för att utveckla produkter med klinisk relevans och för att innovationer snabbt och effektivt ska nå patienterna. Vägen till framgång för ett enda ekonomiskt lönsamt läkemedel är kantad av många dyra misslyckanden och uppgivna projekt. Industrin har därför ett legitimt behov av att kunna tillgodoräkna sig en god vinst på de produkter som till slut når marknaden. Inte desto mindre förväntar vi oss att produkter marknadsförs ärligt och korrekt; att fördelar men också nackdelar omtalas utan förbehåll.

Det kan ibland uppstå oklarhet om i vilken roll läkaren agerar; eller än värre kan det vara helt okänt att läkaren har ekonomiska bindningar. Föreningen kommer därför att införa en obligatorisk uppgift om eventuell ekonomisk bindning (disclosure) i föredrag som framförs vid Föreningens möten. Uppgifter om liknande uppdrag kan också komma att införas i nästa medlemsmatrikel. Syftet är att uppnå en tydlig transparens; ekonomiska bindningar till industrin

bland svenska ögonläkare ska vara väl kända för kollegorna. Föreningen kommer även att instruera moderatörer att aktivt be frågeställare som inte är väl kända att identifiera sig med namn och uppdragsgivare. Tyvärr tycks det inte alltid vara självklart att läkemedelsrepresentanter väljer att tydligt framträda som företrädare för industrin när man framför åsikter vid något av Föreningens möten.

Lobbying (dvs att informellt söka påverka beslutsfattare på uppdrag av en intressegrupp, företag eller organisation) är ett numera till stor del accepterat fenomen. Det finns många exempel på framträdande politiker som efter att ha avslutat sin politiska gärning inträder som konsulter i företag. Det är uppenbart att företaget då främst betalar för den förre politikerns kontaktnät och kunskaper om informella beslutsvägar. Direkt tveksamt blir det emellertid när en alltjämt aktiv landstingspolitiker tar anställning eller verkar som konsult i ett läkemedelsföretag som kan gynnas av beslut tagna i den politiska församling där politikern/läkemedelskonsulten ingår. Dessvärre förekommer detta numera även i Sverige.

I ett aktuellt exempel från ögonsjukvården har en landstingspolitiker/läkemedelskonsult nyligen försökt förmå enskilda tjänstemän att sluta avtal mellan företaget och landstinget för att i detalj reglera sjukvården för en patientgrupp. Detta har skett i syfte att maximera försäljningen av ett läkemedel i utbyte mot rabatter för ett fåtal patienter (ca 2 % av totalantalet) som kräver mycket intensiv och därmed för landstinget mycket dyrbar behandling. Förbehåll anger dock att inga rabatter överhuvudtaget kan påräknas om inte åtgärder stipulerade i kontraktet leder

till att den nuvarande försäljningen av läkemedlet mer än fördubblas. Den ekonomiska risken för företaget torde därmed vara ytterst ringa.

Fortsättning på sidan 6

PROTOKOLL

4

ATLANTA
2008

12

KONGRESSFÖR-
TECKNING

17

ÖGONVÅRDS-
PRIS

18

Alcon har i samarbete med
Sveriges Ögonläkarförening skapat

Alcon Stipendiefond

SYFTE

Fondens syfte är att stödja Sveriges Ögonläkarförenings utbildningsverksamhet genom att årligen dela ut stipendier för besök på American Academy of Ophthalmology (AAO).

STIPENDIEBELOPP

Fem stipendier på 25.000 kronor vardera. Stipendierna skall täcka resa, uppehälle samt kongressavgift.

VEM KAN SÖKA

ST-läkare som är medlem i Sveriges Ögonläkarförening och som vetenskapligt och/eller kliniskt fört oftalmologin framåt i Sverige.

ANSÖKAN

Stipendieansökan skickas till Vetenskapliga Sekreteraren, Sveriges Ögonläkarförening och skall innehålla namn, persondata samt en motivering till varför vederbörande söker stipendium med beskrivning över kliniska och/eller vetenskapliga meriter. Hela ansökan bör ej överstiga en A4-sida. Till ansökan ska bifogas en beskrivning av det/de projekt som sökanden bedriver samt i förekommande fall en publikationslista. Ansökan skall vara Vetenskapliga Sekreteraren, Charlotta All-Ericsson, tillhanda senast den 1 mars 2009.

ÅTERRAPPORTERING

En skriftlig rapport önskas till Sveriges Ögonläkarförenings efterutbildningskommitté senast två månader efter avslutad USA-resa. Rapporten kan komma att publiceras.

STIPENDIEUTDELNING

Utsedda stipendier kommer att meddelas skriftligen. Stipendierna utdelas under Sveriges Ögonläkarförenings årliga höstmöte. Tilldelat stipendium måste utnyttjas inom två år.

För ytterligare information kontakta: Anne-Marie Mars
Alcon Sverige AB, Box 12233, 102 26 Stockholm. Tel. 08-634 40 00.
epost: annemarie.mars@alconlabs.com

Information från Sveriges Ögonläkarförening sänds ut tre gånger årligen till betalande inklusive korresponderande medlemmar

Adressförändring måste anmälas till:
Medlemsregistret
Sveriges Läkarförbund
Box 5610
114 86 Stockholm
oavsett medlemskap i Läkarförbundet
eller ej, då föreningen utnyttjar detta
adressregister.

Pensionärer som önskar erhålla
föreningens medlemsutskick måste
anmäla detta skriftligen till:
Björn Johansson
Facklig sekreterare
Universitetssjukhuset
Ögonkliniken
581 85 Linköping

En administrativ avgift på 50 kr/år
kommer då att debiteras.

• Annonsering i *Ett Ögonblick* är väl-
• kommet. För 2009 gäller följande
• priser:

• Helsida	• 14.000:-
• Halvsida	• 8.000:-
• Kvantssida	• 4.500:-

• Självkostnad för färgtryck tillkommer.
• Kostnad för udda format och radan-
• nonser kan diskuteras med skattmä-
• taren.

• Annonsering för kurser och möten
• som arrangeras eller förmedlas av
• medlemmarna debiteras inte.

• *Göran Oliverstedt*
• *Skattmästare*

FÖRENINGSG- INFORMATION

Medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening

*Ansökan om medlemskap i Sveriges
Ögonläkarförening skickas till:*

Björn Johansson
Facklig sekreterare
Universitetssjukhuset
Ögonkliniken
581 85 Linköping
med skriftlig rekommendation från
någon, som redan är medlem i
föreningen.
Se ansökan sidan 7.

Beslut om inval fattas vid styrelse-
mötena som årligen äger rum i mars/
april, vid höstens årsmöte och vid
Riksstämman. Bekräftelse om medlem-
skap skickas efter varje styrelsemöte.

Välkommen med Din ansökan!

Material till nästa nummer av
Ett Ögonblick måste vara tidningens
redaktör Catharina Kuylenstierna
tillhanda senast **15 maj 2009**.
Sänd materialet i form av
Microsoft Word-fil via e-post till :
catharina.kuylenstierna@sankterik.se

Ansvarig utgivare:
Stefan Seregard
stefan.seregard@sankterik.se

Produktion:
Tryckhuset i Linköping AB
www.tryckhuset.com

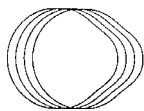
Önskar du ta upp något ärende vid nästa styrelsemöte?

Var god skicka in ditt/dina
förslag till Sveriges
Ögonläkarförenings
ordförande:

Stefan Seregard
stefan.seregard@sankterik.se

*Ett stort tack från
redaktionen till Peder Jahnberg
för all hjälp med tidningen*

Protokoll från föreningsmöte i Sveriges ögonläkarförening 28 november 2008

Mötets öppnande	Mötet förklarades öppnat.
Val av mötesordförande och sekreterare	Stefan Seregard respektive Charlotta All-Ericsson.
Val av två justeringspersoner	Valdes Bo Philipson och Klas Göran Brege.
Frågan om mötets behöriga utlysande	På grund av försenad gästföreläsare påbörjades mötet en timme tidigare än utlyst. Det beslutades enhälligt att mötet kunde börja trots detta och förklarades behörigen utlyst.
Meddelande från styrelsen	<p>Ekonomi för föreningen är god. Föreningen kommer framförallt att arbeta med två frågor, dels hur man kan stärka nyrekryteringen till specialiteten dels verka för att patienter erbjuds samma typ av behandling oavsett var i landet man bor. Sven-Erik Nilsson uttryckte stark oro angående att läkarutbildningen i Stockholm för närvarande endast innehåller sex dagar i oftalmiatrik och önskade att föreningen även tar sig an denna fråga. Stefan Seregard meddelade att man avser att ta kontakt med den utbildningsgrupp på Karolinska institutet som beslutar i frågan. Bo Andersén önskade att föreningen också tar upp frågan angående avgränsningen mot optikerkåren.</p> <p>Det informerades om det kommande vetenskapliga programmet för nästa årsmöte i Åre 26-28/8 2009.</p>
Övriga ärenden	Namnen på de ST-doktorer som klarat specialistexamen lästes upp.
Mötets avslutande	Mötet avslutades av Stefan Seregard.
Vid pennan Charlotta All-Ericsson	Justeras Bo Philipson Klas Göran Brege

Årets riksstämma hölls på Svenska Mässan i Göteborg,

och sektionen för oftalmologi var representerad under torsdag 27 november och fredag 28 november.

Bland programpunkterna noterades gästföreläsningar av docent Claus Cursiefen, Erlangen, Tyskland. Han höll en mycket intressant föreläsning om nya behandlingsmöjligheter vid korneal kärlnybildning.

Den andra gästföreläsningen hölls av professor Bernd Kirchhof, Köln, Tyskland som talade om kirurgisk behandling av diabetes retinopati.

Torsdagen inleddes med ett uppskattat symposium med titeln "Kontaktlinser inte bara för syns skull" med optiker Owe Floding och Marcus Sjödin samt Per Montan i spetsen.

Fredagens symposium under ledning av Christina Frennesson handlade om behandlingen av våt makuladegeneration. Bland annat talade Ingemar Eckerlund, hälsoekonom från SBU om de ekonomiska konsekvenserna vilket gav upphov till en livlig diskussion. Bland de fria föredragen märktes Therese Hugosson som belönades med ett diplom för bästa vetenskapliga framställning.

Nästa riksstämma infaller sista veckan i november, 2009 och kommer att hållas i Stockholm.

Charlotta All-Ericsson

Protokoll vid Sveriges Privata Ögonläkares Förenings 1:a medlemsmöte i Göteborg 2008 11 27

Mötets öppnande	Mötet förklarades öppnat.																								
Val av mötesordförande och sekreterare	Lars-O Andersson respektive Eva Drott																								
Val av två justeringspersoner	Valdes Ingrid Hahn och Ita Erdheim																								
Fastställade av dagordning	Fastställdes enligt förslag.																								
Frågan om mötets behöriga utlysande	Mötet befanns vara behörigen utlyst.																								
Årsavgift	Årsavgift fastställdes till 500:-, varav en del utgöres av medlemsavgift och en del serviceavgift.																								
Val av styrelseledamöter	<table><tr><td>Ordf 1år</td><td>Lars-O Andersson</td></tr><tr><td>Sekr 2år</td><td>Eva Drott</td></tr><tr><td>Kassör 1år</td><td>Berit Samuelsson</td></tr><tr><td>Styrelseledamot 2år</td><td>Jack Bergen, Bertil Calel</td></tr><tr><td>Styrelseledamot 1år</td><td>Ann Österman</td></tr><tr><td>Revisor 1år</td><td>Svante Böös</td></tr><tr><td></td><td>KlasGöran Brege</td></tr><tr><td>Revisorssuppleant 1år</td><td>Yvonne Dokmo</td></tr><tr><td>Representant SÖF</td><td>Lars-O Andersson</td></tr><tr><td>Taxeförhandlare</td><td>Lars-O Andersson</td></tr><tr><td></td><td>Hans Setterquist</td></tr><tr><td></td><td>Sverker Hallin</td></tr></table>	Ordf 1år	Lars-O Andersson	Sekr 2år	Eva Drott	Kassör 1år	Berit Samuelsson	Styrelseledamot 2år	Jack Bergen, Bertil Calel	Styrelseledamot 1år	Ann Österman	Revisor 1år	Svante Böös		KlasGöran Brege	Revisorssuppleant 1år	Yvonne Dokmo	Representant SÖF	Lars-O Andersson	Taxeförhandlare	Lars-O Andersson		Hans Setterquist		Sverker Hallin
Ordf 1år	Lars-O Andersson																								
Sekr 2år	Eva Drott																								
Kassör 1år	Berit Samuelsson																								
Styrelseledamot 2år	Jack Bergen, Bertil Calel																								
Styrelseledamot 1år	Ann Österman																								
Revisor 1år	Svante Böös																								
	KlasGöran Brege																								
Revisorssuppleant 1år	Yvonne Dokmo																								
Representant SÖF	Lars-O Andersson																								
Taxeförhandlare	Lars-O Andersson																								
	Hans Setterquist																								
	Sverker Hallin																								
Valberedning	Bo Philipson, KG Brege, Ingrid Hahn																								
Firmatecknare	Ordförande och kassör var för sig.																								
Övriga ärenden	<p>Under år 2009 kommer vårdval successivt att införas i landet. En är det oklart vilken plats specialistläkarna kommer att få i denna organisation. I väntan därpå rek förelningen medlemmarna att ej ansöka om auktorisation vilket krävs för att i Stockholms läns landsting få arbeta med diabetesscreening.</p> <p>För medlemskap i förelningen krävs medlemskap också i SÖF och SPLF.</p> <p>Nästa medlemsmöte i samband med SÖF höstmöte i Åre.</p>																								
Mötets avslutande																									
Vid pennan Eva Drott	Justeras Ingrid Hahn Ita Erdheim																								

Ögonläkare på Ålands Centralsjukhus!

Kortare eller längre vikariat.

För info kontakta: Börje Lignell, Ögonläkare eller
Margareta Bondestam, Chefläkare
tel: +358-18-5355
email: borje.lignell@ahs.ax
margareta.bondestam@ahs.ax

Ännu mer anmärkningsvärt är dock att avtalet föreskriver att landstingets läkare måste avstå från all ”off-label” användning av andra läkemedel (dvs bruket av ett registrerat läkemedel på annan indikation än vad läkemedlet registrerats för) för denna patientgrupp. Företagets strategi har uppenbarligen varit att först skapa en modell enligt ovan med landets största landsting och sedan sprida denna modell till övriga delar av Sverige för att på så vis öka försäljningen över hela landet.

Tyvärr har det också under förra året förekommit signaler inom ögonsjukvården att samme landstingspolitiker/läkemedelskonsult försökt få tjänstemän vid ett landsting att splittra vården för en patientgrupp så att diagnostik och kontroll läggs på privatpraktiker, medan landstingsläkarna enbart skulle behandla. Praktiker som för närvarande inte ersätts för kostnader som uppstår vid behandling med ett dyrt läkemedel skulle styra indikationerna, medan den offentliga sjukvården som har full finansiering av läkemedlet inriktas på maximal behandling. Patienterna skulle tvingas alternera mellan olika läkare, ömsom i privat och ömsom i offentlig sjukvård. Den indikationsglidning som snabbt skulle uppstå vid så oklara ansvarsförhållanden torde ytterst ha haft till syfte att öka den ytterst inkomstbringande läkemedelsförsäljningen för denna patientgrupp.

Landstingens tjänstemän har därför ett stort ansvar att inte låta sig snärjas hur ekonomiskt frestande ett förslag än kan te sig. Sjukvården har ett om möjligt ännu större ansvar att bestämt avvisa propåer från landstingsförvaltningen som tillkommit i samförstånd med industrin och där resultatet blir en desorganiserad sjukvård där ingen part har kontroll över utvecklingen. Sjukvården för enskilda patienter ska planeras på klinisknivå, inte på central landstingsnivå. Tydlig transparens är det bästa sättet att komma till rätta med den här typen av avarter och projekt eller avtal där innehållet inte tål att tryckas i en kvällstidning och därmed förmodligen bäst skulle lämnats ogjorda.

Oetiskt förfarande kan uppträda i många skepnader och det är naturligtvis helt oacceptabelt att ett sponsrande företag försöker styra innehållet exempelvis vid information från läkarkåren till allmänheten. I ögonsammanhang har det dock förekommit att ett sponsrande företag inför ett symposium riktat till allmänheten försökt förbjuda omnämmandet av andra produkter än deras egna med motiveringen att dessa andra läkemedel inte är evidensbaserade och att endast produkter som är registrerade för ögonbruk (läs sponsorns egna läkemedel) kan accepteras. Föreningen kommer därför att vid det Berzeliussymposium som är planerat till 24-25 september tillföra ett avsnitt om vikten av en hög etisk profil i syn-

nerhet vid närvaron av starka ekonomiska drivkrafter. För att undvika en misstanken att Föreningen utsatts för påtryckningar kommer vi att avstå från sponsring i detta sammanhang.

Efter de här orden kan det vara på sin plats att betona att vårt samarbete med industrin överlag faktiskt är mycket gott. Vi har nyligen inrättat ett samarbetsorgan för planering av årsmötena. Industrin kan inte påverka det vetenskapliga programmet, men däremot får de utförlig information om vad som planeras. Vi får också ta del av deras tankar på hur utställningen ska optimeras och vad som har varit bra och mindre bra med det föregående mötet. Den generösa och icke villkorade sponsringen av förra årets jubileumsbok och jubileumssymposium i Uppsala har möjliggjort dessa aktiviteter. Dessutom förtjänar det varmt uppskattade resestipendium för ögonläkare som sedan flera år delas ut av ett företag att framhållas.

Stefan Seregard
Ordförande

Utlysning - Bästa avhandling inom ögonforskning 2009

Sveriges Ögonläkarförening utlyser härmed ett stipendium om 10.000 SEK till ”Bästa avhandling inom ögonforskning 2009”. Stipendiet finansieras via en gåva från Synskadades Riksförbund, SRF. Alla svenska avhandlingar som ges ut under 2009 och som behandlar ögonforskning kan nomineras. Förutsättningen för nominering är att ett exemplar av avhandlingen skickas till var och en av medlemmarna i granskningskommittén senast den 31 januari 2010.

Utdelningen av stipendiet kommer att ske i samband med årsmötet 2010.

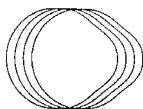
Granskningskommitté utgörs av de tre äldsta SOE föreläsarna:

Docent Anders Kvanta (ordförande), S:t Eriks Ögonsjukhus, anders.kvanta@sankterik.se

Professor Fatima Pedrosa Domellof, Inst. för Klinisk Vetenskap/Oftalmiatrik, Norrlands Universitetssjukhus, fatima.pedrosa-domellof@ophthal.umu.se

Docent Anders Behndig, Inst. för Klinisk Vetenskap/Oftalmiatrik, Norrlands Universitetssjukhus, anders.behndig@ophthal.umu.se

Vid jäv kommer ytterligare granskare att anlitas.

SVERIGES ÖGONLÄKARFÖRENING
Swedish Ophthalmological Society

Ansökan om medlemskap

Jag ansöker härmed om medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening.

Personnummer _____

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Klinik _____

Datum och namnteckning _____

Jag rekommenderar _____

för medlemskap i Sveriges Ögonläkarförening

Datum och namnteckning _____

Namnförtydligande _____

Skickas till:

Björn Johansson
Facklig sekreterare
Universitetssjukhuset, Ögonkliniken, 581 85 Linköping

S:t Eriks Ögonsjukhus "Guldögat" för bästa ST-handledare år 2008 har tilldelats Eva Zand

Kayvan Shafiei &
Eva Zand

"För att Du på ett lugnt och välkomnande sätt tar Dig an våra frågor. För att Du är en kunnig och optimistisk kollega som skapar ett positivt arbetsklimat."

E X A M I N A

Gratulationer till avlagd svensk specialistexamen....

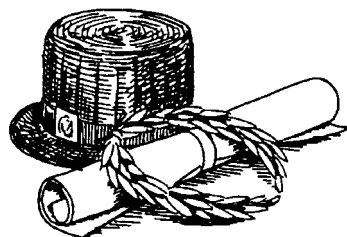
Pia Lundgren (Östersund)
Malin Timgren (Västerås)
Lena Nordling (Hudiksvall)
Markus Kivitalo (Örnsköldsvik)
Hanna Åkerblom (Västerås)
Karin Roth Lindqvist (Östersund)
Christina Jansén (Mölndal)

Anthony Chang (Stockholm)
Sorran Arasan (Mölndal)
Mikko Haverinen (Norrköping)
Björn A Nilsson (Falun)
Agnieszka Howoruszko (Lund)
Maria Kraemer (Skövde)
Petra Klevmar Preda (Mölndal)

.....och till avlagd Europeisk specialistexamen (EBO)

De nytexaminerade med sina diplom, från vänster står: Dere Latef (Falun), Lars Hjelmqvist (Stockholm), Achilleas Filios (Örebro), Karin Olsson Abdellatif (Amman, Jordanien), Omid Sorkhabi (Jönköping), Gunnar Zoëga (Uppsala)

Avhandlingen "Risk Factors for Age-related Cataract – a prospective cohort study" försvarades fredagen den 12 december av Birgitta Ejdervik Lindblad, Institutet för Miljömedicin, Karolinska Institutet

Birgitta Ejdervik Lindblad

Birgitta är överläkare vid Ögonkliniken, Sundsvalls Sjukhus.
 Huvudhandledare: Professor Alicja Wolk, Institutet för Miljömedicin, Karolinska Institutet.
 Bihandledare: Professor Bo Philipson, Stockholms Ögonklinik och PhD Niclas Håkansson, Institutet för Miljömedicin, Karolinska Institutet.
 Fakultetsopponent: Professor Mats Lundström, Institutionen för kliniska vetenskaper, Sektionen för oftalmologi, Lunds Universitet.

Avhandlingen baserar sig på en svensk mammografi kohortstudie som omfattar 35 000 kvinnor födda 1914 – 1948 i Västmanland och Uppsala län. Kataraktoperationsregistren i de båda länen samkördes med personregistren i den aktuella kohorten. Bland resultaten kan nämnas att rökning ökade risken för att bli opererad för katarakt med 17 % och med högre risk för ökad rökintensitet. Rökstopp minskade risken för kataraktoperation. Det tog dock längre tid innan risken minskade ju högre rökintensiteten varit. Kvinnor som använde alkohol hade en 11 % riskökning att bli opererad för katarakt jämfört med kvinnor som aldrig druckit alkohol. Kvinnor med bukfetma hade 8 % ökad risk för kataraktoperation och kvinnor med diabetes hade en 43 % riskökning. Kvinnor med metabola syndromet, dvs. de hade både bukfetma, diabetes och högt blodtryck hade 68 % ökad risk för kataraktoperation. Hormonbehandling under klimakteriet gav 18 % ökad risk samt risken ökade ytterligare med 42 % hos de kvinnor som använde hormoner och drack mer än 13 gram alkohol per dag, motsvarande ett glas vin om dagen.

Sammanfattningsvis tycks en hälsosammare livsstil utan rökning med måttlig alkoholkonsumtion och utan övervikt samt en begränsad användning av hormoner i klimakteriet kunna fördröja utvecklingen av katarakt.

Avhandlingen baserar sig på hennes delarbeten som har publicerats i de världsledande tidskrifterna American Journal of Epidemiology och Ophthalmology.

Anne Odergren

Anne Odergren disputerade den 5/12 2008 på en avhandling med titeln "Transpupillary thermotherapy and Photodynamic therapy for neovascular age-related macular degeneration"

Avhandlingen innefattar studier av transpupillär termoterapi (TTT) och fotodynamisk terapi (PDT) vid experimentell korioidal kärnbildning. Resultat från en jämförande randomiserad studie mellan TTT och PDT på patienter med ockult neovaskulär åldersrelaterad makuladegeneration redovisas också. Slutsatsen av studierna är att TTT och PDT har jämförbara effekter såväl experimentellt som kliniskt.

Fakultetsopponent: Docent Christina Frennesson, Linköping
Huvudhandledare: Docent Anders Kvanta, Stockholm

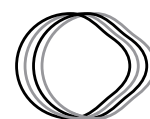

Välkommen till Åre

Lokala organisationkommittén
Stefan Bergander
Tove Kjellberg
Karin Roth Lindqvist
Johan Rudebjer

KONTAKT:
www.congrex.se/ogon.arsmote
email: ogon.arsmote@congrex.se
telefon: 08-459 66 00

Ögonkliniken i Östersund hälsar dig välkommen till Sveriges Ögonläkarförenings Årsmöte den 26-28 augusti 2009 på Holiday Club i Åre, mitt i den vackra Jämtländska fjällvärlden. Vi erbjuder boende på Holiday Club och transfer från flygplatsen i Östersund. Du kan också välja att resa hit direkt med tåg eller bil.

Jämtlands Läns
Landsting

SOE 2009

THE 17TH CONGRESS OF THE EUROPEAN SOCIETY OF OPHTHALMOLOGY

www.soe2009.org

13–16 June 2009
Amsterdam, The Netherlands

NOG NEDERLANDS OOGHEELKUNDIG GEZELSCHAP

AMERICAN ACADEMY OF OPHTHALMOLOGY

(AAO) ATLANTA 2008

"I have a dream"

Troligtvis var inte apotekarna Robert Alexander och William Conner medvetna om konsekvenserna för ögonvårdens framtid när de år 1945 öppnade ett litet apotek i Fort Worth, Texas. Kombinationen av deras första stavelser i respektive efternamn skapade namnet Alcon.

Alcons viktiga uppdrag att utveckla ögonvården i världen baseras på engagemang för forskning och utveckling. Medicinska uppdrag erbjuds världen runt och utbildningsinsatserna är många för bland annat optiker och oftalmologer. En av Alcons sponsrade aktiviteter är American Academy of Ophthalmology's (AAO) årliga möte som 2008 ägde rum i Atlanta, Georgia, USA mellan den 7:e och 11:e november.

Utbudet på Academys Annual Joint Meeting är så stort att man knappt hinner med allt eller rättare sagt, det är omöjligt. Det gäller att selektera och prioritera de evenemang och ämnen som man är mest intresserad

av. Detta är inte lätt när det mesta och de bästa finns på plats.

Vad händer på AAO? Från posters till kurser, från "breakfast with experts" till ljuvliga middagar med kollegor, symposier, workshop och mycket mer. Själv deltog jag på "Uveitis: Subspeciality day", Dr. Nussenblatt var där! Jag gick på 11 Neuro-oftalmologiska kurser, svårt att säga vilken som var bäst eller behövdes mest. Lite tid fanns även för några kurser inom plastikkirurgi med intressanta presentationer och livliga diskussioner.

Hur ofta känner vi under årets lopp att man vill fördjupa sig inom något speciellt ämne? Höra om någon mer udda sjukdom? Uppdatera sig, att känna att man hänger med inom andra områden? Vad är nytt inom glaukom? Vad sker på makulasidan? Hur jobbar man på den kliniken? Academy mötet svarar på dessa frågor och många fler.

Oerhört viktigt inom vårt yrke är att träffas, diskutera, visa, lyssna... att lära sig och det gjorde jag i Atlanta.

Coca-Cola och Martin Luther King föddes i Atlanta. CNN och det största akvariet i världen bor mitt i staden. OS själen andas fortfarande efter tolv år. AAO och Alcon kom på besök under år 2008.

Tack Alcon för detta stipendium och möjligheten jag fick att vara med på det årliga mötet 2008. Eller ska jag tacka Robert Alexander och William Conner? Egentligen var det de som hade en "dream".

*Eugenio Triay Salamanca
Ögonspecialist
Sankt Eriks Ögonsjukhus
Stockholm*

Vill du ha en av de sista platserna?

Jag heter Mats Carlsson och är verksamhetschef på ögonkliniken, landstinget Dalarna och det här brevet är mitt sätt att försöka väcka en nyfikenhet och ett intresse för att flytta till Dalarna och börja arbeta hos oss.

Ögonkliniken i Dalarna består av 5 enheter: Falun, Borlänge, Mora, Avesta och Ludvika. Tyngdpunkten ligger i Falun där vi har vår specialistverksamhet på länsjukhus nivå. Sammanlagt är vi ca 100 anställda.

Oavsett vilken inriktning eller vilket intresse du har inom ögonsjukvården så blir du en välkommen förstärkning. För närvarande finns 19 specialister, 8 ST läkare och 2 underläkare på kliniken.

Vad kan du vinna på att jobba hos oss och flytta till Dalarna? Vi har ett av Sveriges absolut vackraste landskap där vi är stolta över att ha alla fyra årstider. Dalarna är det perfekta valet om du gillar att vara ute i naturen och har du familj och barn som jag så är dagssituationen inte lika ansträngande som t. ex i storstaden. Ytterligare en fördel här i Dalarna är att man kan få ett riktigt bra boende för en rimlig peng.

Kommunikationen med Stockholm tar knappt 2,5 timmar oavsett om du tar bilen eller tåget. Arlanda når du på under 2 timmar med tåg eller bil, dock får du räkna med 1 timme ytterligare från Mora. Det finns även flygförbindelser från Falun/Borlänge och Mora med Arlanda.

Vill du ha ytterligare information om Dalarna och de olika orterna så rekommenderar jag att du går in på hemsidorna för respektive ort, eller via turistbyrån. För medflyttande partner finns det ett rikt utbud inom offentlig sektor eller inom näringslivet. Vi har även ett program för medflyttande för att underlätta anställning, och som visar på ett mycket lyckat resultat.

Som du säkert förstår vill vi bli fler och vi är stolta över vår verksamhet. Vi har toppmoderna operationsalar med den senaste teknologin, stora nyrenoverade lokaler. Vi uppgraderar ständigt den tekniska utrustningen för att kunna erbjuda det senaste inom ögonsjukvården. Vi söker ständigt efter vägar till ytterligare förbättring, kanske kan du komma hit och hjälpa till.

Mats Carlsson, Verksamhetschef

För ytterligare information om medicinska frågor går det bra att kontakta doktor Åke Fridman via minicall: 0746-210996.

Undertecknad når du via mail: mats.carlsson@ltdalarna.se eller via telefon 070-49 61 510.

Bästa hälsningar,

Landstinget Dalarna, Ögonkliniken

Mats Carlsson
Verksamhetschef

SPUR- ögonklinikerna 2008:

Målbeskrivningen för inspektionen 2008 var densamma som användes 1994 och 1998 och likaså SPUR riktlinjerna.

Behovet för SPUR inspektion för landets ögonklinikerna var stort eftersom senast inspektionen gjordes 1998. År 2008 inspekterades ca 30 kliniker av 20 engagerade och kompetenta inspektörer. Vid första mötet hösten 2007 lades en tidplan för inspektionerna, med önskan att vara klara till sommaren 2008. Detta har fungerat utmärkt och ögonklinikerna fick också en egen publikation i läkartidningen efter Örebro mötet hösten 2008.

Årets inspektion lägger nu en bra grund för den nya målbeskrivningen och de nya SPUR riktlinjerna som kommer att gälla framöver.

2008 års inspektörer och samordnare rekommenderar inspektion vart femte år.

2009-01-09

Kerstin Sjöström

SPUR-samordnare

Sveriges Ögonläkarförening

Sjukhus	Struktur				Process				G	Totalt bedömning	Kommentar
	A Verksamhet	B Läkarsstab	C Utrustning	Totalt Struktur	D Upplägg av tjänstgöring	E Utbildningsklimat	F Teoretisk utbildning	Totalt process			
Borås Borås lasarett 2008-03-10	3	2	1	6	3	3	2	8	0	14	Klinik med stor välplanerad verksamhet. Välstrukturerad ST-utbildning som tillsammans med placering i Göteborg ger en allsidig ST-utbildning. Lokalbrist på kliniken gör att ST- läkarna periodvis inte har egen arbetsplats. Viss brist på specialistläkare men temporära lösningar säkerställer en bra utbildningsmiljö
Eksjö											SPUR-inspektion genomförs senare.
Eskilstuna/Nyköping Lasarettet (skall delas på två rapporter) 2008-02-04	2	2	2	6	3	3	1	7	0	13	Klinik med tjänstgöring på en av två orter. Allsidig utbildning erbjuds genom samarbete med region/universitetsklinik. Positiv inställning till kirurgisk träning, SK-kurser etc, men internutbildningen är sparsam
Falun Falun lasarett 2008-02-11	2	2	3	7	1	1	1	3	0	10	Fullständig utbildning kan ges i samarbete med region/universitetsklinik. Ny planering med studierektor och tydligare handledaruppdrag samt strukturerad tjänstgöringsplan bör i framtiden erbjuda en bra ST-utbildning.
Gävle-Sandviken Länssjukhuset 2008-03-18	3	2	2	7	1	2	1	4	0	11	Kliniken kan genom samarbete inom regionen ge ST- läkarna fullständig specialistutbildning. Behov att inrätta studierektorsfunktion för att formalisera utbildningsplan och handledarverksamhet.
Halmstad Länssjukhuset											SPUR-inspektion genomförs senare.
Helsingborg Lasarettet 2008-01-30	3	2	3	8	3	3	3	9	0	17	Kliniken kan med viss komplettering på universitetsklinik ge fullständig specialistutbildning och utgör ett gott exempel på att den något mindre kliniken kan ge utmärkt utbildning
Hudiksvall Sjukhusets	2	2	2	6	2	3	2	7	0	13	Kliniken kan genom samarbete med universitetsklinik ge en fullständig specialistutbildning. Förbättring kan ske vad

Sjukhus	Struktur				Process				G	Total bedömning	Kommentar
	A	B	C	Totalt Struktur	D	E	F	Totalt process			
	Verksamhet	Läkarsstab	Utrustning		Upplägg av tjänstgöring	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning				
2008-03-19											gäller förverkligandet av tjänstgöringsprogram. Positivt utbildningsklimat föreligger med god handledning i det dagliga arbetet.
Kalmar Länssjukhuset 2008-04-08	2	3	3	8	2	3	3	8	0	16	Medelstor, välfungerande och välutrustad ögonklinik som med komplettering på region/universitetsklinik kan ge en komplett specialistutbildning. Kliniken erbjuder mycket gott utbildningsklimat med bra utbildningsstruktur
Karlskrona/ Karlskrona Blekingesjukhuset 2008-01-30	2	3	3	8	2	3	3	8	0	16	Medelstor, välutrustad ögonklinik som med komplettering på region/universitetsklinik kan ge en komplett specialistutbildning. Utbildningsklimatet mycket gott och utbildningen välfungerande.
Karlstad Centralsjukhuset 2008-02-06	2	2	3	7	2	2	3	7	0	14	Välutrustad klinik med stor kirurgisk bredd. Kan erbjuda fullständig utbildning i samarbete med region/universitets klinik
Kristianstad Centralsjukhuset 2008-01-29	3	2	2	7	3	3	3	9	0	16	Trångbodd men välutrustad klinik som med komplettering på universitetsklinik kan ge en komplett specialistutbildning. Gott utbildningsklimat, med bra struktur o engagemang för utbildning finns. Utbildningsförbättrande åtgärder av lokaler behövs.
Linköping Universitetssjukhuset 2008-02-26	3	2	3	8	2	2	3	7	1	16	Universitetsklinik som har positiv utbildningsmiljö. Positiva förändringar har skett det senaste året vad gäller struktureringen av ST-utbildningen. Fortsatt förbättringspotential är utökad strukturerad och dokumenterad handledning och handledarutbildning till dem som ej har sådan.
Lund Universitetssjukhus 2008-02-29	3	2	1	6	2	2	3	7	1	14	Universitetsklinik som kan ge fullständig specialistutbildning. Utbildningsklimatet är gott men det finns en förbättringspotential f.a. vad gäller

Sjukhus	Struktur				Process				G	Total bedömning	Kommentar
	A	B	C	Totalt Struktur	D	E	F	Totalt process			
	Verksamhet	Läkarsstab	Utrustning		Upplägg av tjänstgöring	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning				
											handledarutbildning och tjänstgöringens uppläggning. Arbetsmiljön i läkarexpeditionen bör åtgärdas av flera skäl än rent utbildningsmässiga. Ett förändringsarbete har påbörjats..
Lycksele Lycksele sjukhus 2008-02-12	2	1	1	4	2	3	3	8	0	12	Kliniken kan genom planerat samarbete med universitetsklinik ge fullständig specialist utbildning. Välstrukturerad utbildning med tillgänglig och positiv handledare. God kollegial anda. Något bristfällig dokumentation av tjänstgöringen planering och uppföljning
Malmö Universitetssjukhuset MAS 2008-01-28	3	3	3	9	2	2	3	7	1	17	Universitetsklinik som kan ge fullständig specialistutbildning med god koppling till klinisk forskning. Viss förbättringspotential avseende tjänstgöringens uppläggning och schemaplanering av handledarsamtal..
Mölndal/Sahlgrenska Universitetssjukhus 2008-03-12	3	3	3	9	3	3	3	9	1	19	Universitetsklinik med en föredömligt välplanerad ST-utbildning i moderna, bra lokaler. Stor klinisk bredd möjliggör en utbildning av yppersta klass. Bra kollegial stämning och samverkan trots periodvis hög arbetsbelastning och viss omsättning av specialister.
Norrköping Sjukhuset 2008-02-28	3	2	3	8	3	3	3	9	0	17	Positiv utbildningsmiljö. Välstrukturerad ST-utbildning. Välfungerande. Speciell struktur för handledning som kan utvecklas. Lyhördhet för ST- läkarnas förbättringsförslag
Piteå sjukhus 2008-02-25	2	1	3	6	2	3	2	7	0	13	Liten välutrustad enhet med mycket gott utbildningsklimat och goda utbildningsplaner för ST- läkarna. Genom ett utökad samarbete, både teoretiskt och praktiskt, inom såväl län som universitet skulle utbildningsklimatet ytterligare kunna förbättras
Ryhov Länssjukhuset 2008-01-07	2	1	3	6	2	1	3	6	0	12	Välutrustad klinik som kan ge fullständig specialistutbildning i samarbete med universitetsklinik. Adekvat utbildning-struktur, goda ambitioner att förbättra rådande

Sjukhus	Struktur				Process				G	Forskning	Total bedömning	Kommentar
	A	B	C	Totalt Struktur	D	E	F	Totalt process				
	Verksamhet	Läkarestab	Utrustning		Upplägg av tjänstgöring	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning					
												brister i genomförandet.
Skellefteå Skellefteå lasarett 2008-02-11	2	2	2	6	3	3	3	9	0	15		Kliniken kan genom planerat samarbete med universitetskliniken ge fullständig specialistutbildning. Välstrukturerad utbildning med positiv kollegial anda
Skövde Kärnhuset 2008-02-04	2	2	2	6	3	3	3	9	0	15		Fullständig utbildning kan ges i samarbete med regionklinik. Kliniken har en lång tradition av en ambitiös satsning på specialistutbildning.
Sollefteå Sjukhus												SPUR inspektion genomförs senare.
Stockholm S:t Eriks Universitets- sjukhus 2008-04-07	3	2	2	7	3	2	3	8	1	16		Universitetssjukhus med flera kliniker och komplett verksamhet. Tjänstgöring med rotation på samtliga kliniker. Obligatorisk fördjupningsperiod. Gott men varierande utbildningsklimat och begränsade lokaler för ST- läkarna. Stort inslag av tjänstgöring på akutmottagning.
Sunderbyn Sjukhuset 2008-02-26	2	2	3	7	3	3	2	8	0	15		Väl fungerande klinik som erbjuder bred och strukturerad ST-utbildning. Genom ett utökat samarbete, både teoretiskt och praktiskt, inom såväl län som universitet skulle utbildningskvaliteten ytterligare kunna förbättras.
Sundsvall Sjukhuset 2008-04-22	2	2	1	5	3	3	3	9	0	14		Kliniken har ett positivt utbildningsklimat och ger strukturerad ST-utbildning, genom samarbete med universitetskliniken kan fullständig specialistutbildning ges. Regelbunden handledning ges liksom utbildning i ledarskap och administration. Lokalmässigt en mer sammanhållen verksamhet var önskvärd, Personliga arbetsplatser saknas för ST- läkarna
Uddevalla NU-sjukvården 2008-03-11	3	2	3	8	3	3	2	8	0	16		Klinik med stor välplanerad verksamhet i mycket välutrustade lokaler. Välstrukturerad ST-utbildning som tillsammans med placering i Göteborg ger en komplett ST-utbildning. Viss omsättning av specialister men temporära lösningar säkerställer en utmärkt utbildningsmiljö.

Sjukhus	Struktur				Process				G	Forskning	Total bedömning	Kommentar
	A	B	C	Totalt Struktur	D	E	F	Totalt process				
	Verksamhet	Läkarestab	Utrustning		Upplägg av tjänstgöring	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning					
Umeå Universitetssjukhus 2008-02-13	3	2	3	8	3	2	3	8	1	17		Universitetssjukhus som kan ge fullständig specialistutbildning. Välstrukturerad utbildning med positiv handledare. God kollegial anda. Tid för självstudier saknas. Något bristfällig dokumentation av tjänstgöringens planering och uppföljning.
Uppsala Universitetssjukhus 2008-02-07	3	2	2	7	3	3	3	9	1	17		Universitetskliniken med heltäckande verksamhet. Gott utbildningsklimat där ST- läkarna aktivt deltar. Något trånga men väl fungerade lokaler
Visby												SPUR- inspektion genomförs senare.
Värnamo												SPUR- inspektion genomförs senare.
Västervik Västerviks sjukhus 2008-04-09	2	2	2	6	2	2	2	6	0	12		Kliniken kan medkomplettering på region/ universitetskliniken ge en komplett specialistutbildning. Positiv inställning till kurser och utbildning. Ombyggnation av kliniken till mer ändamålsenliga lokaler pågår. Både handledning och utbildning bygger på enstaka nyckelpersoner vars engagemang delvis uppväger brist på specialister.
Västerås Centrallasarettet 2008-02-13	3	2	3	8	2	2	2	6	0	14		Fullständig specialist utbildning erhålls genom samarbete med region/universitetklinik. Prioritering av utbildning bör ske genom utnyttjandet av studierektorsfunktionen och tydliggörande av handledaruppdraget
Växjö Centrallasarettet 2008-01-08	2	3	2	7	3	3	3	9	0	16		Väl fungerande klinik som kan ge fullständig specialistutbildning i samarbete med universitetskliniken. Positivt utbildningsklimat med god handledartradition och välplanerad tjänstgöring
Ängelholm Ängelholms sjukhus	2	2	2	6	3	2	3	8	0	14		Väl fungerande trångbodd klinik som kan ge fullständig specialistutbildning i samarbete med universitetskliniken.

Sjukhus	Struktur				Process				G	Total bedömning	Kommentar
	A	B	C	Totalt Struktur	D	E	F	Totalt process			
	Verksamhet	Läkarsstab	Utrustning		Upplägg av tjänstgöring	Utbildningsklimat	Teoretisk utbildning				
2008-04-15											Positivt utbildningsklimat med välplanerad tjänstgöring och god handledning.
Örebro Universitetssjukhuset 2008-02-05	3	2	1	6	2	2	3	7	0	13	Universitetsklinik med positiv utbildningsmiljö. Uttalad trångboddhet, omöjliggör adekvata arbetsplatser. Strukturen kring handledning kan förbättras, studierektor saknas på klinisknivå.
Örnsköldsvik Sjukhuset 2008-04-23	2	2	3	7	2	3	2	7	0	14	Liten klinik som med samarbete med universitetsklinik kan ge fullständig specialistutbildning. ST-läkarna får utbildning i ledarskap och administration samt generöst med extern utbildning. Regelbunden handlednings finns men handledarna saknar handledarutbildning. Utbildningsbokens användning liksom internutbildning skulle kunna struktureras bättre.
Östersund Östersunds sjukhus 2008-03-11	2	2	3	7	3	3	3	9	0	16	Välbemannad, välutrustad och väl fungerande enhet med mycket gott utbildningsklimat. Kan tillsammans med rotation till universitetsklinik erbjuda en fullgod specialistutbildning.

K O N G R E S S F Ö R T E C K N I N G

**Du hittar också information om kongresser på internet;
www.swedeye.org/meetings**

February 6 - 8, 2009

Rome, Italy
ESCRS Winter Refractive Meeting
www.escrs.org

February 7, 2009

San Francisco, CA, USA
13th Annual Glaucoma Symposium 2009
www.glaucomagroup.org/symposium.htm

February 14 - 21, 2009

Snowmass Village Aspen, CO, USA
28th Annual Meeting of the Aspen Corneal Society 2009
www.aspencornealsociety.com

February 18 - 21, 2009

Salzburg, Austria
AOPT Meeting 2009
www.aopt-salzburg2009.at and www.aopt.org

March 5 - 8, 2009

San Diego, USA
American Glaucoma Society Annual Meeting
www.glaucomaweb.org/

April 4 - 8, 2009

San Francisco, CA, USA
ASCRS/ASOA Symposium and Congress
www.ascrs.org

April 16 - 18, 2009

Geneva, Switzerland
4th International Congress on Glaucoma Surgery (ICGS)
www.oic.it/icgs2009

April 17 - 21, 2009

San Francisco, CA, USA
AAPOSTM 35th Annual Meeting
www.aapos.org

May 3 - 7, 2009

Fort Lauderdale, FL, USA
ARVO Annual Meeting 2009
www.arvo.org

May, 14 - 17, 2009

Nice, France
9TH EURETINA Congress
www.euretina.org

June 12, 2009

Bordeaux, France
3rd International Conference on
Femtosecond Lasers in Ophthalmology
E-mail: toubould@gmail.com

Ögonvårdspris till Elisabet Agardh

Elisabet Agardh är en av tre mottagare av årets Ögonvårdspris från Synskadades riksförbund, SRF. De övriga två är optikerna Jörgen Gustafsson och Per-Åke Östman. Priset får de för sina värdefulla insatser inom ögonområdet.

Elisabet är som alla vet professor och överläkare vid Ögonkliniken, Universitetssjukhuset i Malmö, MAS och Institutionen för kliniska vetenskaper i Malmö vid Lunds universitet och lämnade nyligen posten som ordförande i Sveriges Ögonläkarförening.

Elisabet har ägnat större delen av sin tid som forskare och läkare åt att utforska och behandla ögonskador vid diabetes och är ledande på området i Sverige. Redan under tidigt 90-tal var hon huvudförfattare till SBU:s rapport om Retinopati vid diabetes. Som en av 15 experter med speciell medicinsk kompetens inom diabetesområdet har hon också plats i Socialstyrelsens faktagrupp med uppdrag att ta fram nya riktlinjer för diabetes i svensk sjukvård. Elisabet Agardhs del där är naturligtvis diabetesjukdomarnas ögonkomplikationer

I sin forskning studerar Elisabet Agardh sambandet mellan ögonförändringar, rubbningar i sockeromsättningen och inflammation. Syftet är att utveckla nya läkemedel. Hon kartlägger också hur synen påverkas av diabetesförändringar i ögonen genom att skraddarsy modeller för mätning av ljus- och kontrastkänsligheten i näthinnan. Denna forskning gör det möjligt att pröva effekten av nya läkemedel tidigt, innan blodkärlen förändrats.

Anders Heijl

Förbundsordförande Tiina Nummi-Södergren överlämnar SRF:s ögonvårdspris 2008 till Elisabet Agardh vid SRF:s möte i Bålsta 18 oktober.

Fotograf: Wilhelm Jaresand

Karin Sandqvists stiftelse

Fru Karin Sandqvists stiftelse för resestipendier och forskning inom området ögonsjukdomar bildades 1984 genom en donation av fru Karin Schultz-Sandqvist. Stiftelsens ändamål är att genom ekonomiskt anslag till enskilda svenska vetenskapsmän och svenska kliniskt verksamma ögonläkare främja vetenskaplig forskning inom området ögonsjukdomar samt att genom resestipendier möjliggöra för svenska ögonläkare att följa den internationella utvecklingen inom ögonområdet.

Stiftelsen kommer under våren 2009 att utdela ett antal resestipendier. Ansökningstiden för dessa utgår den 1 april 2009. Ansökningarna kommer att bedömas av en styrelse som utgörs av ordförande dr Peder Jahnberg, professor Bo Philipson samt advokat Marika Rindborg.

Anvisningarna för sökande samt ansökningsblanketter kan erhållas från Peder Jahnberg, Karlaplan 3 A, 2 tr, 114 60 Stockholm. Blanketten kan även beställas i wordformat på e-mail: britt-marie.karlheden@ste.ki.se eller britt-marie.karlheden@stockholmsogonklinik.se.

ST-kurser höstterminen 2009 OBS! Preliminära tider

Refraktiv kirurgi	8-10/10
Uveas sjukdomar	13-15/10
Basal oftalmologi	19-22/10
Diabetes	2- 5/11
Onkologi, plastikkirurgi	9-13/11
Barn	ännu ej bestämt

Dessa kurser har olika ansökningsdatum pga att de ges i Sveriges Ögonläkarförenings regi. För SK-kurserna, som ges i Socialstyrelsens regi, är sista ansökningsdatum 1/10 för vårterminens kurser och 1 maj för höstterminens kurser. Alla SK-kurser i ögonsjukdomar 2009 går på våren. Ansökningstiden för dessa har gått ut. Anbudsförfarandet för 2010 års SK-kurser går ut 23/1 2009. ST-kurser kan dessutom ges i Sveriges Ögonläkarförenings regi. Dessa anmäls via IPULS, men för dessa finns inget anbudsförfarande. Håll er informerade genom att prenumerera på IPULS!

Britt Beding Barnekow

Ett nytt steg inom
glaukombehandling

taflotan[®]
tafluprost 15 µg/ml

**Den första konserverings-
fria prostaglandinen**

- **Effektiv trycksänkning**
- **Inga biverkningar från konserveringsmedel**
- **Speciellt för glaukompatienter med torra/känsliga ögon**

taflotan[®]

Den konserveringsfria prostaglandinen

Taflotan ögondroppar (tafluprost 15 µg/ml): Rx, F Taflotan är subventionerat för patienter med glaukom eller förhöjt tryck i ögat som behöver en prostaglandinanalog men som inte tolererar konserveringsmedel. **Indikation:** Sänkning av förhöjt intraokulärt tryck vid öppenvinkelglaukom och okulär hypertension. Som monoterapi hos patienter som kan ha nytta av ögondroppar utan konserveringsmedel, med otillräckligt svar av förstahandsbehandling, med intolerans mot första linjens behandling eller där sådan behandling är kontraindicerad. Som tilläggsterapi till betablockerare. **Kontraindikation:** Överkänslighet mot tafluprost eller mot något hjälpämne. **Dosering och administreringsätt:** Rekommenderad dos är en droppe i det (de) påverkade ögats (ögonens) konjunktivalsäck en gång dagligen på kvällen. En behållare räcker för att behandla båda ögonen. Ej använd lösning ska kasseras omedelbart efter användning. **Varningar och försiktighet:** Risk för ögonfranstillväxt, mörkfärgning av ögonlockshuden och ökad irispigmentering. Ingen eller begränsad erfarenhet vid astma eller vid andra former av glaukom än öppenvinkelglaukom. **Graviditet och amning:** Taflotan får inte användas av kvinnor i fertil ålder, såvida inte adekvata preventivmetoder används. **Förpackningar:** Endosbehållare om 30 respektive 90 x 0,3 ml. Pris endosbehållare 30st; 304,50 kr, 90st; 821,00 kr. **Ytterligare information:** se www.fass.se. Datum för översyn av produktresumé 2008-07-03.

SantenPharma AB • Solna Torg 3 • 171 45 Solna • Tel 08-444 75 60 • www.santen.se • info@santenpharma.se

Santen

När monoterapi inte räcker...

...välj **Xalcom**[®]
latanoprost/timolol

En droppe en gång om dagen

För god effekt

- IOP-sänkning upp till 12,4 mmHg från baseline¹

Kvällsdosering

- Xalcom[®] doserat på kvällen ger lika effektiv IOP-sänkning som Xalatan[®] i kombination med timolol 0.5%, 2 gånger dagligen²
- Existerande data tyder på att den IOP-sänkande effekten kan vara större med kvällsdosering än med morgondosering.³

REFERENCES: 1. Larsson L-I, et al. The effect on diurnal intraocular pressure of the fixed-combination of latanoprost 0.005% and timolol 0.5% in patients with ocular hypertension. *Acta Ophthalmol Scand.* 2001;79:125-8. 2. Konstas AGP, et al. Twenty-four hour control with latanoprost-timolol-fixed combination therapy vs latanoprost therapy. *Arch Ophthalmol.* 2005;123:898-902. 3. Xalcom SPC.

Xalcom[®]: Ögondroppar, lösning, latanoprost 50 mikrogram och timolol 5 mg/ml. Rx. Ingår i läkemedelsförmånerna. **Indikation:** Sänkning av det intraokulära trycket (IOP) hos patienter med öppenvinkelglaukom och okulär hypertension, vilka inte svarar tillräckligt på topikala betablockerare eller prostaglandinanaloger. **Dosering:** En droppe dagligen i det sjuka ögat/ögonen. **Förpackningar och priser:** Ögondroppar 2,5 ml flaska, 276 kr, 3x2,5 ml flaska 736 kr. **ATC-kod:** S01ED51. Texten är baserad på produktresumén från 2007-07-05. För mer information se www.fass.se